

Nr 204.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående höjning av underhåll och pensioner m. m. till indelt manskap vid armén och flottan; given Stockholms slott den 7 mars 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen dels medgiva,

att indelt manskap med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats före den 1 januari 1910 och som styrker sig vara i behövande omständigheter, må från och med den 1 januari 1919 komma i åtnjutande av gratial från Vadstena krigsmanshuskassa enligt samma grunder, som gälla beträffande sådant manskap, som avskedats efter nämnda tidpunkt,

att gratial från Vadstena krigsmanshuskassa och pensioner genom flottans pensionskassa till avskedade båtsmän (marinsoldat) må från och med den 1 januari 1919 utgå med 200 kronor för varje underhålls- eller pensionstagare vid fyllda 67 år, samt

att från Vadstena krigsmanshuskassa enligt gällande bestämmelser utgående korprals- och vicekorpralstillägg må från och med den 1 januari 1919 höjas till 60 kronor respektive 30 kronor för år räknat;

dels att till förhöjning i gratialen åt avskedat manskap vid armén under tionde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 340,000 kronor;

dels att till förhöjning i pensionerna åt avskedade båtsmän under tionde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 16,000 kronor;

dels att under tionde huvudtiteln av riksstaten för år 1920 uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, förslagsanslag», och under detta anslag anvisa ett belopp av 365,000 kronor;

dels ock att höja det under riksstatens tionde huvudtitel upptagna ordinarie förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap,

nu	kronor 270,000: —
med	» 18,000: —
till	<u>kronor 288,000: —</u>

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

•

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 7 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning inom lantförsvars-, sjöförsvars- och finansdepartementen anhöll chefen för förstnämnda departement, statsrådet Nilson, att få underställa Kungl. Maj:ts prövning ett av särskilda sakkunniga den 17 februari 1919 avgivet betänkande i fråga om tilldelande av underhåll och pensioner till indelt manskap vid armén och flottan samt yttrade därvid följande:

»Med anledning av riksdagens därom gjorda framställning uppdrog chefen för lantförsvarsdepartementet, jämlikt den 13 augusti 1917 erhållet bemyndigande, åt ledamöterna av riksdagens andra kammare, regementsläkaren C. F. Vahlquist och redaktören O. F. Bogren samt t. f. krigsrådet J. G. L. C. Stenberg att såsom sakkunniga skyndsam-

mast möjligt verkställa utredning, huruvida och under vilka villkor det skulle kunna medgivas indelt manskap med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats före den 1 januari 1910 och vore i behövande omständigheter, att likställas med sådant manskap, avskedat efter sist-nämnda tidpunkt.

Vidare uppdrogs med anledning av riksdagens därom gjorda framställning genom kungl. brev den 30 augusti 1918 åt nämnda sakkunniga att vid fullgörandet av berörda uppdrag jämväl utreda, huruvida och under vilka villkor underhåll och pensioner till avskedat indelt manskap vid armén och flottan skulle kunna utgå med ett belopp av 200 kronor årligen till varje underhålls- och pensionsberättigad vid fyllda 67 år.

Under fortgången av de sakkunnigas arbete hava till dem jämväl överlämnats tre särskilda från indelta soldater till Kungl. Maj:t ingivna framställningar i fråga om det indelta manskapets ekonomiska förhållanden efter avskedet.

De sakkunniga hava nu med skrivelse den 17 februari 1919 överlämnat betänkande och förslag rörande de till dem hänskjutna frågorna.

Över de sakkunnigas förslag hava yttranden avgivits av arméförvaltningens civila departement, marinförvaltningen, statskontoret och direktionen över flottans pensionskassa.

Jag övergår nu till att närmare redogöra för det av de sakkunniga framställda förslaget ävensom för de däröver avgivna yttrandena.

I. Tilldelande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa till indelt manskap med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats före den 1 januari 1910 och är i behövande omständigheter.

Nu gällande
bestämmelser.

För erhållande av gratial från Vadstena krigsmanshuskassa erfordrades före år 1910 en tjänstetid av minst 25 år.

Genom kungl. kungörelse den 6 augusti 1909 angående ändrade bestämmelser i fråga om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, vilken kungörelse trädde i kraft den 1 januari 1910, förordnades emellertid, att avsked finge meddelas indelt manskap efter uppnådda 20 tjänstår med rätt att anmälas till underhåll på expektans i Vadstena krigsmanshuskassas tredje klass, så snart den avskedade uppnått 50 års ålder.

Enligt nyssnämnda kungörelse ävensom kungörelsen den 6 november 1914 angående förhöjning i gratial från Vadstena krigsmanshus-

kassa utgår underhållet till *efter* den 1 januari 1910 avskedat indelt manskap med minst 20 men under 25 tjänstår med följande årliga belopp, nämligen

till den, som fyllt 50 men ej 60 levnadsår, med 36 kronor i krigsmanshuskassans tredje klass jämte 25 kronor underhållsförhöjning eller med tillhoppa 61 kronor,

till den, som fyllt 60 levnadsår, med 100 kronor;

till den, som är född år 1848, med 110 kronor;

till den, som är född år 1847, med 125 kronor, samt

till den, som är född tidigare än den 1 januari 1847, med 200 kronor.

Korpraler och vicekorpraler erhålla härutöver ett årligt tillägg av 24 kronor respektive 12 kronor.

Som begravningshjälp efter avliden underhållstagare utgår till den avlidnes rättsinnehavare ett belopp av 30 kronor.

Uti § 5 av lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring stadgas, att vid bestämmande av årsinkomst enligt § 7 i sistnämnda lag hänsyn icke skall tagas till bland annat underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

Den genom kungörelsen den 6 augusti 1909 vidtagna sänkningen av tjänståldern för erhållande av rätt till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa har av en del f. d. indelta soldater, avskedade *före* den 1 januari 1910 och med en tjänstålder av mellan 20 och 25 år, missuppfattats och antagits gälla även dem. På grund härav har årligen ett flertal framställningar om tilldelande av underhåll åt dylika f. d. indelta soldater gjorts hos arméförvaltningen. Då dessa ansökningar icke kunnat av ämbetsverket bifallas, hava en del f. d. soldater, som befunnit sig i särskilt behövande omständigheter, vänt sig till enskilda riksdagsmän med anhållan, att dessa måtte genom framställningar till riksdagen söka skaffa dem hjälp i deras nödställda belägenhet. I åtskilliga fall har också riksdagen under de senaste åren på framställning av enskilda motionärer beviljat understöd åt f. d. indelta soldater med en tjänstålder av mellan 20 och 25 år, då de visat sig vara i behövande omständigheter.

Då jämväl vid 1917 års riksdag åtskilliga motioner inom riksdagen väckts om understöd åt behövande f. d. indelta soldater med sistnämnda tjänstålder, hemställde herr C. F. Vahlquist uti en inom andra kammaren avgiven motion, att riksdagen måtte i skrivelse hos

Kungl. Maj:t begära utredning angående utsträckning i viss närmare angiven omfattning av rätten till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

Uti sin skrivelse den 12 juni 1917 angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel anförde riksdagen, att den för sin del funnit motionärens framställning synnerligen behjärtansvärd. Såsom motionären framhållit, syntes det emellertid i sakens dåvarande läge icke vara möjligt att angiva den erforderliga ökningen av det ifrågavarande anslaget. Arméförvaltningens civila departement hade också i avgivet yttrande framhållit, hurusom tiden icke medgivit en tillförlitlig beräkning av nämnda anslagsökning. Det hade under sådana förhållanden syntes riksdagen vara nödigt, att den i motionen upptagna frågan gjordes till föremål för särskild utredning, vilken lämpligast borde utföras genom Kungl. Maj:ts försorg. Riksdagen hade alltså, behjärtande de f. d. indelta soldaternas i de flesta fall säkert mycket bekymmersamma ställning, ansett sig böra bifalla motionärens framställning. På grund av vad sålunda förekommit anhölle riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte snarast låta utreda, huruvida och under vilka villkor det skulle kunna medgivas indelt manskap med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats före den 1 januari 1910 och vore i behövande omständigheter, att likställas med sådant manskap avskedat efter sistnämnda tidpunkt och sålunda komma i åtnjutande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa enligt de närmare bestämmelser, vilka funnes angivna i 1914 års senare riksdags beslut och Kungl. Maj:ts på grund därav utfärdade kungörelse den 6 november 1914, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

De sakkunnigas förslag.

De sakkunniga, vilka, såsom förut nämnts, erhållit i uppdrag att verkställa den av riksdagen sålunda begärda utredningen, hava härom anført i huvudsak följande:

Då de f. d. indelta soldater, vilka i riksdagens skrivelse avsåges, avgått ur tjänsten med en tjänstålder, som understeg den, vilken vid deras antagande i eller avsked ur tjänsten varit föreskriven för rätt till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, föreläge ingen rättslig grund för dem till underhåll från sagda kassa. Å andra sidan syntes dock hänsyn böra tagas till, att de tjänat staten under en rätt avsevärd tid, och att, om än tjänstgöringen i allmänhet endast omfattat en mindre del av varje år, de dock hela den tid, de genom kontrakt varit bundna vid sina regementen, haft skyldighet att, när helst så

påfördrats på grund av krig eller mobilisering, rycka in i tjänst. Det måste därför synas billigt, att de, vilka tjänat staten så lång tid, som erkänsla härför av staten bereddes någon hjälp på ålderdomen utöver vad som tillkomme alla och en var annan svensk medborgare, åtminstone i sådana fall, då fattigdom och sjukdom hotade att försätta soldaterna i verklig nöd. Med all sannolikhet hade också åtskilliga av dessa soldater på grund av sjuklighet med därav uppkommen oförmåga att uppfylla militärtjänstens krav nödgats lämna tjänsten, innan de kunnat förvärva det minimiantal tjänstår, som före år 1910 varit föreskrivet som villkor för att bliva berättigad till underhåll på expektans från Vadstena krigsmanshuskassa. Till denna sjuklighet hade nog i ej så få fall den krävande militärtjänsten i sin mån bidragit, även om sjukligheten vid avskedstagandet icke varit i så hög grad utvecklad, att soldaterna på grund härav ansetts kunna vara berättigade till underhåll från nämnda kassa enligt då gällande bestämmelser.

Denna billighetssynpunkt framträdde så mycket kraftigare, som efter den 1 januari 1910 indelta soldater med minst 20 men under 25 tjänstår ägde rätt att, så snart de uppnått 50 års ålder, anmälas till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, ehuru dessa indelta soldater numera ej i samma utsträckning användes till vapentjänst som deras äldre redan avskedade kamrater, utan i huvudsak användes i den inre tjänsten som dagkorpraler, kökspersonal och bevakningsmanskap vid lägerplatser eller förråd, en i och för sig ansvarsfull, men dock betydligt mindre kroppsansträngande tjänstgöring. Visserligen komme dessa f. d. indelta soldater liksom svenska medborgare i allmänhet i åtnjutande av de fördelar, lagen om allmän pensionsförsäkring av den 30 juni 1913 beredde, men denna lag bleve fullt genomförd först från och med år 1964, och under övergångstiden utginge pensionerna i synnerhet för män av den ålder vid lagens ikraftträdande som den, de f. d. indelta soldaterna uppnått, med så låga belopp, att någon avsevärd lättnad genom denna lags tillämpning ej kunde beredas dem i deras ofta nödställda belägenhet.

Ehuru alltså någon författningsenlig rätt till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa icke föreläge för f. d. indelta soldater med minst 20 men under 25 tjänstår, avskedade före den 1 januari 1910, men det ovedersägligen vore med rättvisa och billighet förenat, att staten toge hand om dessa sina tjänare, när nöden så verkligen krävde, funne de sakkunniga skäligt föreslå, att underhåll måtte tillkomma sådana av dessa soldater, som visade sig vara i verkligt behövande omständigheter.

Vid de särskilda tillfällen, då riksdagen beviljat underhåll åt enskilda f. d. indelta soldater, hade dessa alltid medgivits minst samma förmåner, som tillkomme dem, som uppfyllt för underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa föreskrivna villkor. De sakkunniga ansåge därför, att det underhåll, som skulle tilldelas nu ifrågavarande f. d. indelta manskap, borde utgå efter samma grunder, som vore fastställda för de *efter* den 1 januari 1910 avskedade indelta soldater med lika tjänstgöringstid. Underhållet skulle alltså komma att utgå med följande belopp, nämligen

till den, som fyllt 50 men ej 60 år.....	kronor	61: —
» » » » 60 år	»	100: —
» » » vore född år 1848	»	110: —
» » » » » 1847	»	125: —
» » » » » före den 1 januari 1847	»	200: —

Utöver det vanliga underhållet borde till korpraler och vicekorpraler, vilka uppfyllt i kungl. brevet den 6 maj 1881 föreskrivna villkor, utgå korprals- och vice korpralstillägg med föreskrivna belopp. Därjämte borde jämväl till avliden underhållstagares rättsinnehavare utgå begravningshjälp med därför bestämt belopp.

För bedömandet av, vilka kostnader det av de sakkunniga framlagda förslaget skulle medföra för statsverket, hade de sakkunniga sökt förskaffa sig kännedom om antalet av det f. d. indelta manskap, som förslaget omfattade. Av verkställda utredningar hade framgått, att antalet, som vore i livet den 1 januari 1918, utgjorde 1,068, därav 53 korpraler och 28 vicekorpraler. Av dessa 1,068 f. d. indelta soldater vore 2 över 90 år, 17 mellan 80 och 90 år, 75 mellan 70 och 80 år, 236 mellan 60 och 70 år, 724 mellan 50 och 60 år och endast 14 under 50 år. Den yngste vore född år 1870. Vidare hade framgått, att 172 vore allmänt okända och 82 utflyttade till Amerika. Av dessa båda kategorier hade de sakkunniga emellertid vid beräkningen av antalet blivande underhållstagare endast ansett sig böra medtaga det antal av de som allmänt okända upptagna, vilket enligt den vid kostnadsberäkningarna använda dödlighetstabellen kunde antagas vara i livet.

Med ledning av de sålunda erhållna uppgifterna hade de sakkunniga låtit genom byråchefen i pensionsstyrelsen K. Dickman beräkna kostnaderna för genomförande av det uppgjorda förslaget. Av denna beräkning framginge, att kostnaderna skulle utgöra:

År	Kr.	År	Kr.
1919	100,800	1942	36,600
1920	102,500	1943	32,800
1921	104,500	1944	29,000
1922	105,300	1945	25,300
1923	104,900	1946	21,700
1924	103,400	1947	18,500
1925	101,400	1948	15,600
1926	98,400	1949	12,900
1927	95,200	1950	10,600
1928	91,800	1951	8,800
1929	88,300	1952	7,000
1930	84,600	1953	5,600
1931	80,900	1954	4,200
1932	77,100	1955	3,000
1933	73,300	1956	2,200
1934	69,400	1957	1,500
1935	65,400	1958	1,100
1936	61,300	1959	800
1937	57,200	1960	500
1938	53,000	1961	400
1939	48,900	1962	300
1940	44,700	1963	200
1941	40,700	1964	100

Ovannämnda belopp utgjorde årliga kostnaden för tilldelande av underhåll åt och begravningshjälp efter *samtliga* före den 1 januari 1910 avskedade indelta soldater med minst 20 men under 25 tjänstår enligt de bestämmelser, vilka funnes angivna i kungörelsen den 6 november 1914. Emellertid hade de sakkunniga föreslagit, att dylika förmåner endast borde tilldelas sådana av dessa indelta soldater, vilka visade sig verkligen vara i behov av understöd. Ovan angivna belopp utgjorde därför maximikostnaden för förslagets genomförande. Enär det emellertid ej varit möjligt att med någon säkerhet beräkna, huru stort antal av de nu ifrågavarande avskedade indelta soldaterna, som befunne sig i behövande omständigheter, men, så vitt av de infortrade uppgifterna framginge, dessa soldater endast i undantagsfall ej befunne sig i dylika omständigheter, ansåge sig de sakkunniga, när det gällde beräkna erforderliga medel för kostnadernas bestridande, böra upptaga

hela det belopp, vartill kostnaderna enligt byråchefen Dickmans beräkningar skulle kunna komma att årligen uppgå.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde de sakkunniga, dels att indelt manskap med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats före den 1 januari 1910, måtte förklaras berättigat till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa i likhet med sådant manskap avskedat efter nämnda tidpunkt under villkor, att underhåll ej tilldelades annan än den, som styrkte sig vara i behövande omständigheter, dels ock att det sålunda föreslagna underhållet måtte få utgå från och med den 1 januari 1919.

Arméförvaltningens civila departements yttrande.

Arméförvaltningens civila departement har uti sitt i ärendet avgivna yttrande tillstyrkt bifall till de sakkunnigas förslag. Frågor, huruvida de underhållssökande kunde anses hava styrkt sig vara i behövande omständigheter, ansåge departementet lämpligen böra överlämnas till dess avgörande i samband med prövningen av underhållsärendena i övrigt.

Statskontorets yttrande.

Statskontoret har på de skäl, som av de sakkunniga åberopats och anförts, ansett sig kunna tillstyrka bifall till deras förslag, att indelt manskap vid armén med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats före den 1 januari 1910, måtte förklaras berättigat till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa i likhet med sådant manskap avskedat efter nämnda tidpunkt under villkor likväl, att underhåll ej tilldelades annan än den, som styrkte sig vara i behövande omständigheter. Till förmån för detta förslag kunde ytterligare anföras, att därigenom skulle i avseende å tjänstålder för erhållande av underhåll åvägbringas likställighet mellan det indelta manskapet vid armén och motsvarande manskap vid marinen, vilket senare sedan gammalt varit berättigat till pension efter 20 års tjänst. Det syntes emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke för vinnande av ytterligare likställighet mellan dessa båda grupper underhållet från krigsmanshuskassan i nu ifrågavarande fall, där det gällde beviljande av underhåll åt f. d. indelt manskap, som förut icke varit därtill berättigat, borde utgå först vid uppnådd levnadsålder av 55 år, såsom gällde i avseende å pension till indelt manskap vid marinen. Då statskontoret antog, att de sakkunniga icke avsett, att behovet av understöd skulle styrkas vid varje tillfälle, då utbetalning skulle ifrågakomma, utan att avsikten vore, att, sedan behovet en gång styrkts, underhållsbrev skulle för vederbörande utfärdas att gälla för framtiden utan ytterligare intyg om behövande omständigheter,

syntes det vara av vikt, att en noggrann utredning om vederbörandes ekonomiska ställning förebringades, innan sådant brev utfärdades; detta särskilt med hänsyn till erfarenheten av att det i allmänhet icke mötte svårighet att erhålla intyg om behov av understöd.

I likhet med de sakkunniga anser även jag det vara med billigheten överensstämmande, att det avskedade indelta manskap, varom här är fråga och som befinner sig i behövande omständigheter, såsom erkänsla för den långa tid de tjänat vid armén, komma i åtnjutande av något understöd av statsmedel utöver de förmåner, som tillkomma dem enligt bestämmelserna om allmän folkpensionering. På grund härav och under hänvisning till 1917 års riksdags i ärendet gjorda uttalande, finner jag mig böra tillstyrka, att indelt manskap med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats före den 1 januari 1910 och som styrker sig vara i behövande omständigheter, förklaras från och med den 1 januari innevarande år berättigat till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

Departement-
schefen.

Beträffande de grunder, efter vilka underhållen böra utgå, ävensom i fråga om underhållsbeloppens storlek ansluter jag mig till de sakkunnigas av arméförvaltningens civila departement förordade förslag. Att, såsom statskontoret ifrågasatt, för vinnande av likställighet mellan ifrågasvarande indelta manskap och motsvarande manskap vid marinen låta underhållet till det förra utgå först vid en uppnådd levnadsålder av 55 år, synes mig så mycket mindre påkallat, som därigenom den av riksdagen och de sakkunniga åsyftade likställigheten med arméns efter 1909 års utgång avskedade indelta manskap skulle uppgivas.

Frågor rörande beviljande av understöd, varom här är fråga, torde lämpligen böra överlämnas till arméförvaltningens civila departements prövning och avgörande. Att understöd därvid icke bör tillerkännas annan än den, om vars ekonomiska ställning en noggrann utredning blivit förebragt, torde få anses självfallet.

II. Förhöjning till 200 kronor vid fyllda 67 år av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa och pensioner genom flottans pensionskassa till allt avskedat underhålls- och pensionsberättigat indelt manskap vid armén och flottan.

På grund av 1914 års senare riksdags beslut i fråga om höjning av underhåll och pensioner till avskedat manskap vid armén och flottan utfärdade Kungl. Maj:t genom kungörelser den 30 oktober och den 6

Nuvarande
bestämmelser.

november 1914, den förra beträffande båtsmän och marinsoldater samt den senare beträffande arméns manskap, bestämmelser angående vissa höjningar från och med den 1 januari 1915 i dittills fastställda pensioner åt f. d. båtsmän och marinsoldater genom flottans pensionskassa och underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa till arméns manskap.

Enligt dessa bestämmelser skola nämnda underhåll och pensioner utgå med följande belopp, nämligen:

med 100 kronor till nuvarande och blivande underhålls- eller pensionstagare, vilka uppnått en ålder av 60 år;

med 200 kronor till underhålls- eller pensionstagare, som är född tidigare än den 1 januari 1847;

med 125 kronor till underhålls- eller pensionstagare, som är född under år 1847; samt

med 110 kronor till underhålls- eller pensionstagare, som är född under år 1848.

De nuvarande underhållen och pensionerna och lagen om allmän pensionsförsäkring.

Avsikten med fastställande av dessa olika underhålls- eller pensionsbelopp för avskedat indelt manskap med över 60 levnadsår var att, efter ikraftträdandet den 1 januari 1914 av lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913, i möjligaste mån bereda alla från Vadstena krigsmanshuskassa underhållsberättigade soldater eller genom flottans pensionskassa pensionerade båtsmän och marinsoldater lika stor ekonomisk hjälp vid viss ålder. De förmåner nämnda lag bereder svenska medborgare visade sig nämligen komma att få ett stort inflytande på frågan om fastställandet av det understödsbelopp, som staten skäligen syntes böra lämna avskedat manskap vid armén och flottan.

Enligt lagen om allmän pensionsförsäkring utgår dels en *avgiftspension*, vilken var och en genom erläggande av föreskrivna årliga avgifter tillförsäkrar sig, dels ock, då varaktig oförmåga till arbete föreligger, ett *pensionstillägg* av allmänna medel. Detta pensionstillägg utgöres dels av ett bestämt belopp, beroende av pensionstagarens årsinkomst utöver all pension enligt pensionsförsäkringslagen, dels av en förhöjning med ett belopp, beroende av summan utav de pensionsavgifter, vilka pensionstagaren erlagt. Den förra delen av pensionstillägget utgör för pensionstagare, som ej åtnjuter någon inkomst eller vars årsinkomst ej överstiger 50 kronor, 150 kronor för man.

För de indelta soldaterna eller för båtsmännen, vilka i allmänhet redan nått en rätt hög ålder och på grund därav endast komma att erlægga ett fåtal årsavgifter, enär skyldighet att erlægga dylika upphör med 66. levnadsåret, är det således huvudsakligen pensionstillägget, som kan

få någon egentlig ekonomisk betydelse. Då *pensionstillägg* endast kan tillkomma den, som erlagt vissa pensionsavgifter och således även äger rätt till avgiftspension, men ändamålet med pensionsförsäkringslagen är att bereda hjälp åt alla behövande arbetsinvalida, hava personer, som fyllt 15 år, men av olika anledningar befriats från erläggande av pensionsavgifter, tilldelats rätt till *understöd* till samma belopp och enligt samma grunder, som gälla för pensionstillägg.

Enligt § 37 i lagen om allmän pensionsförsäkring voro alla personer, vilka den 1 januari 1914 fyllt 67 år och alltså voro födda före den 1 januari 1847, undantagna från de förmåner, lagen avsåg att bereda. Vidare var under de fem första åren av lagens tillämpning, åren 1914—1918, genom särskilda övergångsbestämmelser en inskränkning fastställd i rätten till pensionstillägg eller understöd, så att dylika utgingo för dessa år till därtill berättigade med endast respektive 50, 60, 70, 80 och 90 procent av beloppet, eller med respektive 75, 90, 105, 120 och 135 kronor.

Med anledning härav bestämdes genom kungörelserna den 30 oktober och den 6 november 1914 pensioner genom flottans pensionskassa till båtsmän och marinsoldater samt underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa till olika belopp allt efter de förmåner, vilka de avskedade båtsmännen eller soldaterna kunde beräknas i varje fall få uppbära från folkpensioneringen, så att pensionen eller underhållet tillsammans med bidraget enligt sagda lag skulle bliva tillräckligt för att skydda båtsmännen eller soldaterna från att lida nöd på ålderns dagar.

Underhållet eller pensionen för de därtill berättigade, vilka voro födda före den 1 januari 1847 och alltså helt uteslutna från de förmåner, pensionsförsäkringslagen beredde, sattes till 200 kronor. För de underhålls- eller pensionstagare, vilka voro födda under år 1847 och enligt nämnda lags övergångsbestämmelser alltså kunde erhålla i högsta pensionstillägg eller understöd 75 kronor, sattes underhållet från krigsmanshuskassan eller pensionen genom flottans pensionskassa till 125 kronor. För dem, vilka voro födda år 1848 och alltså kunde erhålla högst 90 kronor i pensionstillägg eller understöd från folkpensioneringen, sattes underhållet eller pensionen till 110 kronor. För de underhålls- eller pensionstagare, vilka voro födda åren 1849—1851 och alltså från folkpensioneringen kunde erhålla högst respektive 105, 120 och 135 kronor, fastställdes däremot ej någon ökning av det belopp, 100 kronor, vartill underhållet eller pensionen höjts vid 60 års ålder, enär underhållet eller pensionen tillsammans med oavkortat pensionstillägg eller understöd i varje fall skulle uppgå till minst 200 kronor.

På grund av 1915 års riksdags beslut hava emellertid bestämmelserna i ovannämnda § 37 av lagen om allmän pensionsförsäkring erhållit ändrad lydelse enligt lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913. Ut i § 3 mom. 2 av förstnämnda lag stadgas nämligen, att även den, som vid 1914 års ingång fyllt 67 år, äger rätt till understöd eller ökning därav till 50 procent av i lagen om allmän pensionsförsäkring eljest stadgat belopp.

Rätt till delaktighet av de förmåner, lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring ursprungligen erbjöd, har således genom denna ändring blivit betydligt utsträckt, vilket haft till påföljd, att förut angivna skäl bortfallit för tilldelande av ett högre underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa eller högre pension genom flottans pensionskassa åt sådana underhållsberättigade soldater eller båtsmän, vilka varit födda före år 1847.

Riksdagens
skrivelse den
21 juni 1918.

Uti sin skrivelse den 21 juni 1918 angående regleringen av utgifterna under riksstatsens tionde huvudtitel anmälde riksdagen, att uti en inom riksdagen väckt motion hemställdes om avlåtande av skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning, huruvida och under vilka villkor underhåll och pensioner till avskedat indelt manskap vid armén och flottan måtte kunna utgå med 200 kronor årligen till varje underhålls- och pensionsberättigad vid fyllda 67 år.

Riksdagen hade ansett det med motionen avsedda syftet behjärtansvärt och rättvist. Då genom numera utfärdad lag underhållstagare, vilka vid 1914 års ingång fyllt 67 år, tillerkänts understöd med 50 procent av i allmänna pensionsförsäkringslagen stadgat belopp, torde anledning icke förefinnas att jämlikt 1914 års bestämmelser låta underhållstagare, födda år 1847 och senare, vid 67 års ålder komma i åtnjutande av ett mindre underhåll än det, som utginge till dem, vilka vore födda före år 1847. Det syntes därför vara önskvärt, att en utredning, på sätt i motionen blivit ifrågasatt, snarast möjligt komme till stånd.

Riksdagen anhölle därför, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och under vilka villkor underhåll och pensioner till avskedat indelt manskap vid armén och flottan kunde utgå med ett belopp av 200 kronor årligen till varje underhålls- och pensionsberättigad vid fyllda 67 år.

De sakkunni-
gas förslag.

De sakkunniga, vilka, såsom förut nämnts, erhållit i uppdrag att verkställa den av riksdagen sålunda begärda utredningen, hava anfört, att då

det motiv, som föranlett stadgandena i kungörelserna den 30 oktober och den 6 november 1914 angående högre pensioner genom flottans pensionskassa och högre underhåll i Vadstena krigsmanshuskassa, bortfallit genom den av 1915 års riksdag beslutade ändringen i lagen den 30 juni 1913 angående allmän pensionsförsäkring, de sakkunniga funne det vara med rättvisa och billighet förenat, att de underhållstagare i Vadstena krigsmanshuskassa och genom flottans pensionskassa pensionerade båtsmän, vilka vore födda *efter* 1847 års ingång, bleve berättigade att vid 67 års ålder uppbära samma belopp i underhåll eller pension som sina före nämnda dag födda kamrater, eller 200 kronor för år räknat. Denna höjning av underhålls- och pensionsbeloppen hade enligt de sakkunnigas mening bort vidtagas samtidigt med att ovannämnda ändring gjordes i 1913 års lag om allmän pensionsförsäkring. Då så emellertid ej skett, funne de sakkunniga det så mycket angelägnare, att rättelse snarast möjligt komme till stånd.

För bedömande av vilka kostnader förslaget genomförande skulle medföra för statsverket hade de sakkunniga sökt förskaffa sig kännedom om antalet av och födelseåren för det arméns och flottans avskedade eller i tjänst varande manskap, som skulle kunna komma i åtnjutande av den föreslagna förhöjningen i underhållet eller pensionen. Av inhämtade upplysningar hade framgått, att vid 1918 års ingång 7,704 man, födda år 1847 eller senare, uppbure underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, och att av dessa underhållstagare 353 man vore födda år 1847 och 376 man år 1848. Avskedade på expektans vore 365 man med rätt att vid fyllda 50 års ålder komma i åtnjutande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa. Fortfarande i tjänst kvarstode vid nämnda tidpunkt 2,489 man, av vilka ej mindre än 1,148 redan uppnått 25 tjänstår och alltså vore berättigade att vid avskedet omedelbart komma i åtnjutande av underhåll.

Vidare hade framgått, att vid 1918 års ingång 459 f. d. båtsmän, födda 1847 eller senare, uppbure pensioner genom flottans pensionskassa, samt att av dessa pensionstagare 30 man vore födda år 1847 och 33 man år 1848. I tjänst kvarstode vid samma tidpunkt 23 båtsmän. Antalet avskedade båtsmän, vilka enligt gällande bestämmelser vore till pensions erhållande berättigade men ännu ej blivit därtill anmälda, utgjorde 47 man.

Med ledning av de sålunda erhållna uppgifterna hade de sakkunniga låtit genom byråchefen Dickman beräkna de kostnader, som genomförandet av de sakkunnigas förslag skulle medföra för varje år från och med år 1919. Av denna beräkning framginge, att en höjning av

underhållsbeloppen från Vadstena krigsmanshuskassa till 200 kronor vid fyllda 67 år för såväl det enligt nu gällande bestämmelser underhållsberättigade f. d. eller i tjänst varande indelta manskapet som för det f. d. indelta manskap, vilket avgått ur tjänst före den 1 januari 1910 med minst 20 men under 25 tjänstår, skulle medföra en ökning i Vadstena krigsmanshuskassas utgifter med följande årliga belopp:

För år	Kr.	För år	Kr.
1919	182,400	1951	170,000
1920	214,900	1952	156,900
1921	245,300	1953	142,500
1922	277,000	1954	125,800
1923	310,600	1955	108,400
1924	343,200	1956	92,200
1925	375,100	1957	81,500
1926	402,400	1958	73,100
1927	425,700	1959	65,500
1928	443,800	1960	57,000
1929	456,800	1961	49,100
1930	464,700	1962	42,000
1931	467,300	1963	35,600
1932	464,500	1964	29,900
1933	456,900	1965	24,800
1934	446,200	1966	20,400
1935	431,200	1967	16,600
1936	412,300	1968	13,300
1937	393,200	1969	10,500
1938	374,300	1970	8,300
1939	355,500	1971	6,400
1940	336,400	1972	4,800
1941	317,200	1973	3,500
1942	298,400	1974	2,600
1943	279,900	1975	2,000
1944	261,600	1976	1,500
1945	245,000	1977	1,100
1946	229,800	1978	800
1947	217,700	1979	500
1948	206,200	1980	300
1949	194,200	1981	200
1950	182,300	1982	100

Kostnaderna för höjning av den till avskedade båtsmän utgående pensionen genom flottans pensionskassa till 200 kronor vid 67 år skulle belöpa sig till följande belopp:

År	Kr.	År	Kr.
1919	16,000	1940	12,200
1920	18,500	1941	10,700
1921	20,800	1942	9,300
1922	22,800	1943	8,000
1923	24,800	1944	6,700
1924	26,400	1945	5,600
1925	27,600	1946	4,600
1926	28,400	1947	3,800
1927	28,800	1948	3,100
1928	29,000	1949	2,500
1929	28,800	1950	2,000
1930	28,400	1951	1,500
1931	27,600	1952	1,100
1932	26,400	1953	800
1933	24,800	1954	700
1934	23,000	1955	600
1935	21,100	1956	500
1936	19,100	1957	400
1937	17,200	1958	300
1938	15,400	1959	200
1939	13,700	1960	100

På grund av vad sålunda anförts, hemställde de sakkunniga, dels att underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa och pensioner genom flottans pensionskassa till avskedade båtsmän måtte få utgå med 200 kronor för varje underhålls- eller pensionstagare vid fyllda 67 år;

dels ock att nämnda underhåll och pensioner måtte få utgå från och med den 1 januari 1919.

Arméförvaltningens civila departement har erinrat, att departementet uti den 16 mars 1918 i anledning av den inom riksdagen i ämnet väckta motionen avgivet yttrande anført, att departementet, som till fullo gillade de av motionären anförda skäl, ansåge det med motionen avsedda syftet behjärtansvärt och rättvist. Det syntes nämligen uppen-

Arméförvaltningens civila departement's yttrande.

bart, att, sedan genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring underhållstagare, vilka vid 1914 års ingång fyllt 67 år, tillerkänts understöd med 50 procent av i nämnda lag om allmän pensionsförsäkring stadgat belopp, någon anledning ej förefunnes att i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 6 november 1914 låta underhållstagare, födda år 1847 och senare, vid 67 års ålder komma i åtnjutande av ett mindre underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa än det, som utginge till sådana, födda före år 1847. På grund härav hade departementet funnit det önskvärt, att den i motionen omförmälda anhållan om utredning måtte bliva beslutad.

Sedan nu ifrågavarande utredning blivit av de sakkunniga verkställd och förslag i enlighet med motionens syfte av dem avgivits, ansåge departementet skäl ej föreligga att frångå sin i ovan omförmälda yttrande uttalade åsikt, utan funne sig böra instämma i de sakkunnigas hemställan, att underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa måtte från och med den 1 januari 1919 utgå med ett belopp av 200 kronor årligen till varje underhållsberättigad vid fyllda 67 år.

Marinförvaltningens yttrande.

Marinförvaltningen har uti sitt i ärendet avgivna yttrande förklarat sig icke hava något att erinra mot de sakkunnigas förslag.

Direktionens över flottans pensionskassa yttrande.

Direktionen över flottans pensionskassa har i likhet med de sakkunniga funnit med rättvisa och billighet förenat, att genom flottans pensionskassa pensionerade båtsmän, vilka äro födda efter 1847 års ingång, bliva berättigade att vid 67 års ålder uppbära samma belopp i pension som sina före den 1 januari 1847 födda kamrater eller 200 kronor för år.

Samma pensioneringsbestämmelser, som gällde för båtsmännen, gällde emellertid även för marinsoldaterna, fastän dessa icke upptagits i de sakkunnigas förslag. Det syntes direktionen därför riktigast, att de förmåner, som förslaget avsåge att bereda båtsmännen, jämväl tillkomme marinsoldaterna. Endast en pensionerad marinsoldat funnes, som vore född senare än den 31 december 1846 och som följaktligen icke redan åtnjöte årlig pension av 200 kronor. Då flera marinsoldater för framtiden icke funnes att pensionera, kunde för någon ytterligare marinsoldat nu ifrågasatt förhöjning i pension icke ifrågakomma.

Den föreslagna höjningen i pensioner till ifrågavarande avskedade båtsmän oah marinsoldat för år 1919 skulle draga en kostnad av 16,312 kronor. Med hänsyn till avgång genom dödsfall bland pensionärerna

i fråga syntes emellertid det av de sakkunniga beräknade beloppet av 16,000 kronor för pensioneringen ensamt av båtsmännen kunna anses för ändamålet tillräckligt.

Statskontoret har uti sitt i ärendet avgivna yttrande anført, att de sakkunniga ansett den föreslagna förhöjningen vara en nödvändig konsekvens av den år 1915 företagna ändringen i lagen om allmän pensionsförsäkring. Genom nämnda ändring hade visserligen de grunder, varpå 1914 års underhålls- och pensionsreglering för det indelta manskapet byggts, rubbats, och därigenom hade några ålderstigna f. d. indelta kommit att få det något bättre ställt på ålderdomen än som vid nämnda reglering beräknats. Den omständigheten, att dessa vid nämnda lagändring icke undantagits från åtnjutande av den utsträckta förmån, som genom lagändringen medgivits de enligt pensionsförsäkringslagens mening överåriga, syntes emellertid statskontoret knappast kunna innebära giltig anledning till en allmän förhöjning av underhåll och pensioner för allt f. d. indelt manskap, som uppnått eller uppnådde 67 års ålder. På grund härav och då, såsom av de sakkunnigas betänkande framginge, kostnaden för en sådan förhöjning skulle uppgå till mycket avsevärda belopp, funne sig statskontoret icke kunna förorda förslaget i denna del.

Statskontorets
yttrande.

Även om, såsom statskontoret framhållit, den av de sakkunniga föreslagna förhöjningen av underhållen och pensionerna till det indelta manskap, varom här är fråga, icke kan anses vara en nödvändig konsekvens av den år 1915 företagna ändringen i lagen om allmän pensionsförsäkring, anser jag dock starka billighetsskäl tala för en dylik förhöjning. På grund härav och under åberopande av riksdagens förut nämnda i ärendet gjorda uttalande, finner jag mig böra tillstyrka bifall till de sakkunnigas förslag, att gratial från Vadstena krigsmanshuskassa och pensioner genom flottans pensionskassa till avskedade båtsmän må från och med innevarande år utgå med 200 kronor till varje underhålls- eller pensionstagare vid fyllda 67 år.

Departementschefen.

I enlighet med vad direktionen över flottans pensionskassa hemställt, torde den av direktionen omförmälde marinsoldaten jämväl böra komma i åtnjutande av den sålunda föreslagna pensionsförhöjningen.

III. Höjning av korprals- och vicekorpralstilläggen till underhållstagare från Vadstena krigsmanshuskassa.

Nuvarande bestämmelser.

Ursprungligen utgick ej högre underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa till korpraler och vicekorpraler än till vanliga soldater.

Genom kungl. brev den 21 april 1852 bestämdes emellertid, att korpraler skulle äga uppbära underhåll i klassen närmast över den, de enligt gällande bestämmelser eljest skulle tillhöra. Genom kungl. brev den 6 maj 1881 infördes tillägg i underhållet även för vice korpraler, varjämte korpralstillägget höjdes. Sålunda föreskrevs, att från och med år 1882 korpraler av infanteriet och deras vederlikar av arméns övriga truppslag, vilka i berörda egenskap berömligt tjänstgjort minst två år före avskedet skulle erhålla en tillökning av 24 kronor utöver det vanliga för avskedade soldater till 24 kronor bestämda underhållsbeloppet, och att vicekorpraler, vilka undfått avsked efter 1878 års ingång och i sådan egenskap berömligt tjänstgjort minst två år före avskedet, skulle erhålla en förhöjning av 12 kronor utöver det vanliga soldatunderhållet.

Någon ändring i förenämnda bestämmelser har sedermera icke vidtagits. Korprals- och vicekorpralstilläggen utgå alltså fortfarande med 24 kronor respektive 12 kronor.

Framställning av indelta soldater vid Hallands regemente.

Uti en till statsrådet och chefen för lantförsvarsdepartementet ställd skrift av den 5 februari 1918 gjorde indelta soldater vid Hallands regemente framställning om vidtagande av vissa förbättringar i det indelta manskapets ekonomiska förhållanden efter avskedet. Därvid hemställdes bland annat, att de nuvarande korprals- och vicekorpralstilläggen måtte höjas till 60 kronor respektive 30 kronor.

De sakkunnigas förslag.

De sakkunniga, till vilka förenämnda framställning överlämnats, hava härom anfört följande:

Då korprals- och vicekorpralstilläggen genom brevet den 6 maj 1881 bestämts till sina nuvarande belopp, hade korpralstillägget uppgått till samma belopp som det vanliga soldatunderhållet och vice korpralstillägget till hälften av detta. Denna proportion hade emellertid genom sedermera vidtagna höjningar av underhållet ändrats. För närvarande utginge nämligen underhållet till indelt manskap med 61 kronor vid fyllda 50 levnadsår eller vid den levnadsålder, då underhåll på grund

av uppnådda vissa tjänstår enligt de år 1882 gällande bestämmelser kunde tilldelas avskedat indelt manskap. Utgående från att korpralstillägg och vice korpralstillägg fortfarande borde stå i samma förhållande till underhållens belopp som det, vilket bestämmelserna i kungl. brevet den 6 maj 1881 inneburit, ansåge de sakkunniga det vara med rättvisa och billighet förenat, att ifrågavarande tillägg höjdes till de belopp, som begärts i framställningen från de indelta vid Hallands regemente, eller korpralstillägget till 60 kronor och vicekorpralstillägget till 30 kronor. Dessa belopp utgjorde nämligen i avrundade tal de, till vilka man skulle komma med användande av den ovan anförda jämförelseberäkningen.

Enligt inhämtade upplysningar utgjorde den 1 januari 1918 hela antalet underhållstagare, vilka vore berättigade till korpralstillägg 1,433 man och antalet av dem, vilka vore berättigade till vicekorpralstillägg, 204 man. Av det på expektans avskedade manskapet hade 9 respektive 18 man uppfyllt de för erhållande av korprals- eller vicekorpralstillägg fastställda villkor. Av det i tjänst varande indelta manskapet hade 119 man uppfyllt villkoren för erhållande av korpralstillägg och 114 man för erhållande av vicekorpralstillägg. Därest de sakkunnigas förslag om rätt för det före den 1 januari 1910 avskedade indelta manskapet med minst 20 men under 25 tjänstår att i fråga om underhåll från Vadstena krigsmänshuskassa under vissa villkor likställas med dylikt manskap, avskedat efter nämnda tidpunkt, vunne fastställelse, skulle bland dessa avskedade indelta soldater 60 man vara berättigade till korpralstillägg och 29 man till vicekorpralstillägg.

Med ledning av de sålunda erhållna uppgifterna hade byråchefen Dickman beräknat, att kostnaderna för genomförande av de sakkunnigas förslag i förevarande hänseende skulle för statsverket medföra följande kostnader, nämligen:

För år.	Kr.	För år.	Kr.
1919	61,000	1928	40,300
1920	59,000	1929	37,600
1921	57,100	1930	34,900
1922	55,000	1931	32,400
1923	52,800	1932	30,100
1924	50,700	1933	27,900
1925	48,300	1934	25,800
1926	45,900	1935	23,700
1927	43,100	1936	21,800

För år.	Kr.	För år.	K.
1937	19,900	1952	2,800
1938	18,100	1953	2,300
1939	16,400	1954	1,900
1940	14,800	1955	1,600
1941	13,100	1956	1,400
1942	11,700	1957	1,200
1943	10,400	1958	1,000
1944	9,200	1959	800
1945	8,100	1960	600
1946	7,200	1961	500
1947	6,200	1962	400
1948	5,400	1963	300
1949	4,600	1964	200
1950	3,900	1965	200
1951	3,300	1966	100

På grund av vad sålunda anförts, hemställde de sakkunniga, dels att de från Vadstena krigsmanshuskassa enligt gällande bestämmelser utgående korprals- och vicekorpralstilläggen måtte höjas till 60 kronor respektive 30 kronor för år räknat, dels ock att de sålunda föreslagna korprals- och vicekorpralstilläggen måtte få utgå från och med den 1 januari 1919.

Arméförvaltningens civila departements yttrande.

Arméförvaltningens civila departement har funnit de av de sakkunniga anförda skälen för en höjning av korprals- och vicekorpralstilläggen beaktansvärda och därför ansett sig böra tillstyrka bifall till vad de sakkunniga härutinnan föreslagit. Vid utfärdandet av en eventuell förordning härom syntes den nu gällande bestämmelsen i kungl. brevet den 6 maj 1881, att sådant tillägg skulle tillkomma korpraler och vicekorpraler, »vilka i berörda gemenskap berömligt tjänstgjort minst två år före avskedet», lämpligen böra erhålla följande ändrade lydelse: »vilka i berörda egenskap berömligt tjänstgjort minst de två näst före avskedet gångna tjänståren.» Tvekan hade nämligen uppstått rörande tolkningen av förenämnda bestämmelse i 1881 års brev, men Kungl. Maj:t hade, i anledning av besvär, föranledda av nämnda tvekan, genom beslut den 21 juni 1902 och den 17 mars 1903 förklarat klagandena, vilka ej under de två näst före avskedet gångna tjänståren innehaft beställning såsom korpral, ej kunna tillerkännas korpralstillägg.

Statskontorets yttrande.

Statskontoret har anfört, att det visserligen icke kunde förnekas, att de nu utgående korprals- och vicekorpralstilläggen, som kvarstode vid de år 1881 bestämda beloppen, förlorat i betydelse, sedan underhållet i övrigt ökats. Men med hänsyn därtill att förhöjda sådana tillägg kunde antagas framkalla anspråk på förhöjd pensionsförmån åt motsvarande indelt manskap vid marinen, där dylika tillägg visserligen icke förekomme men i stället pensioner i högre klass tillkomme f. d. underbefäl, hölle statskontoret före, att förslaget om förhöjning av korprals- och vicekorpralstilläggen icke borde bifallas.

Departementschefen.

Med hänsyn till den långa tid, som förflutit, sedan korprals- och vicekorpralstilläggen bestämdes till sina nuvarande belopp, synes det mig med billighet överensstämmande, att en höjning av dessa tillägg nu vidtages. Att, såsom statskontoret framhållit, en dylik höjning kan komma att framkalla anspråk på förhöjd pensionsförmån åt motsvarande indelt manskap vid marinen, är visserligen icke uteslutet, men denna omständighet synes mig icke böra tillmätas någon avgörande betydelse, då en ökning av de synnerligen knappt tillmätta korprals- och vicekorpralstilläggen i övrigt måste anses vara av förhållandena påkallad. Jag finner mig därför böra tillstyrka de sakkunnigas förslag, att nämnda tillägg från och med innevarande år höjas till 60 kronor respektive 30 kronor för år räknat.

I enlighet med vad arméförvaltningens civila departement föreslagit, torde vid utfärdandet av bestämmelser rörande de sålunda föreslagna högre tilläggen böra uttryckligen föreskrivas, att den för tilläggens erhållande bestämda tjänstetiden av minst två år skall hava fullgjorts omedelbart före avskedet.

IV. Höjning av begravningshjälpen.

Jämlikt gällande bestämmelser utgår begravningshjälp efter såväl underhållstagare i Vadstena krigsmanshuskassa som genom flottans pensionskassa pensionerade båtsmän. Denna utgjorde tidigare 4 kronor 50 öre.

Nuvarande bestämmelser.

Uti ett den 9 december 1913 avgivet betänkande i fråga om höjning av underhållet till avskedat manskap vid armén föreslogo år 1912 tillkallade sakkunniga en förhöjning av begravningshjälpen till 30 kronor. Uti den 20 april 1914 avgivet betänkande framställde de sakkun-

niga enahanda förslag i fråga om begravningshjälpen efter flottans indelta manskap.

Genom kungl. kungörelse den 6 november 1914 har också begravningshjälpen efter avlidna underhållstagare vid armén bestämts till 30 kronor och genom kungl. kungörelse den 30 oktober 1914 till samma belopp efter avlidna pensionerade båtsmän.

Framställning
av indelta vid
Hallands
regemente.

Uti sin förenämnda framställning den 5 februari 1918 hemställde indelta soldater vid Hallands regemente, att begravningshjälpen måtte höjas till 100 kronor.

De sakkunni-
gas förslag.

De sakkunniga hava beträffande den sålunda gjorda framställningen anfört huvudsakligen följande:

Då 1912 års sakkunniga vid avgivande av förslag till förhöjning av begravningshjälpen för arméns indelta manskap stannat vid en förhöjning från 4 kronor 50 öre till 30 kronor, hade detta varit med full insikt om, att detta senare belopp ej kunde utgöra tillräcklig ersättning för de kostnader, som vore av nöden för en underhållstagares nödortfoga bringande i jorden. Med hänsyn till det belopp, som utginge som begravningshjälp från arméns pensionskassa efter en underofficer av lägsta graden, eller 60 kronor, hade emellertid de sakkunniga ej då kunnat gå längre än till 30 kronor, vilket ju likvisst betydde en mer än sexfaldig förhöjning av det förut utgående beloppet av begravningshjälp.

Sedan begravningshjälpen för arméns och flottans indelta manskap år 1914 fastställts till detta belopp av 30 kronor, hade emellertid förhållandena i så hög grad ändrats, att denna begravningshjälp numera otvivelaktigt måste anses otillräcklig och erfordra en förhöjning.

Uti sitt den 8 juni 1916 avgivna förslag till förhöjning av pensionerna för marinens värvade manskap hade förutnämnda sakkunniga hemställt, att den till dylikt manskap utgående begravningshjälpen måtte höjas till 75 kronor eller till samma belopp, som jämlikt förordningen den 18 juni 1909 utginge i begravningshjälp efter värnpliktig eller arméns och marinens fast anställda manskap vid dödsfall, förorsakat inom två år av skada eller sjukdom ådragen under militärtjänstgöring. Ett ytterligare stöd för detta förslag hade varit, att i kungl. brev den 30 maj 1913 förordnats att, därest värnpliktig eller volontär i nummer avlede under militärtjänstgöring, och begravningshjälp ej skulle utgå enligt föreskrifterna i 1909 års förordning, ett belopp motsvarande verkliga kostnaden för begravningen, dock högst 75 kronor,

skulle antingen få disponeras av vederbörande truppförband, så framt begravningen verkställdes genom dess försorg, eller ock på därom framställd begäran utbetalas till den avlidnes anhöriga, så vida begravningen ombesörjts av dem.

Genom kungl. brev den 26 september 1918 hade, på grund av framställningar från såväl arméförvaltningen som chefen för fjärde arméfördelningen, det belopp, varmed begravningshjälp enligt förenämnda kungl. brev den 30 maj 1913 högst finge utgå, från och med den 1 september 1918 tillsvidare intill 1918 års utgång, höjts till 112 kronor 50 öre och genom kungl. brev den 22 november 1918 hade förordnats, att samma förhöjning av begravningshjälpen efter värnpliktig eller volontär i nummer skulle utgå även under hela år 1919.

Då begravningshjälpen efter arméns och marinens värnpliktiga och värvade manskap alltså utginge med betydligt högre belopp än det för Vadstena krigsmanshuskassas underhållstagare och pensionerade båtsmän bestämda, syntes de av 1912 års sakkunniga anförda skäl för, att begravningshjälpen efter det indelta manskapet vid armén och flottan skulle sättas till 30 kronor, på grund av ändrade tidsförhållanden ej längre kunna anses vara avgörande. De sakkunniga hölle sålunda före, att tillräckliga skäl numera ej föreläge att bestämma ett lägre belopp i begravningshjälp till efterlevande efter det indelta manskapet vid armén och flottan än det, som tilldelades efterlevande till i tjänsten avlidet värvat manskap eller värnpliktiga.

Enligt lagen den 17 juni 1916 angående ersättning för olycksfall i arbete skulle den begravningshjälp, som enligt nämnda lag utginge efter försäkringstagare, utgöra en tiondedel av den avlidnes årliga arbetsinkomst, dock ej under 60 kronor. Detta senare belopp hade alltså ansetts vara det lägsta tänkbara att utgå som begravningshjälp. De sakkunniga hade emellertid icke ansett sig kunna stanna vid detta minimibelopp. Följdriktigast skulle visserligen kunna anses vara att föreslå 112 kronor 50 öre eller det belopp, varmed begravningshjälp efter värnpliktig eller volontär i nummer för närvarande utginge. Då emellertid detta belopp blivit fastställt att gälla endast tillsvidare med anledning av rådande dyrtid, ansåge de sakkunniga, att begravningshjälpen efter avlidet underhållsberättigat eller pensionerat indelt manskap skäligen skulle kunna bestämmas till det av indelta soldater vid Hallands regemente föreslagna beloppet eller 100 kronor.

Enligt av byråchefen Dickman verkställda beräkningar skulle kostnaderna för den sålunda föreslagna höjningen av begravningshjälpen efter *arméns* indelta manskap uppgå till följande belopp, nämligen

År	Kr.	År	Kr.
1919	37,600	1951	12,600
1920	37,300	1952	11,400
1921	36,900	1953	10,200
1922	36,600	1954	9,500
1923	36,200	1955	8,700
1924	35,800	1956	8,000
1925	35,400	1957	7,400
1926	34,900	1958	6,800
1927	34,700	1959	6,200
1928	34,300	1960	5,600
1929	33,700	1961	5,000
1930	33,300	1962	4,500
1931	32,800	1963	4,000
1932	32,200	1964	3,600
1933	31,500	1965	3,100
1934	30,900	1966	2,700
1935	30,100	1967	2,300
1936	29,300	1968	2,000
1937	28,400	1969	1,500
1938	27,500	1970	1,300
1939	26,400	1971	1,100
1940	25,400	1972	900
1941	24,300	1973	600
1942	23,200	1974	400
1943	21,800	1975	400
1944	20,400	1976	300
1945	19,200	1977	200
1946	18,000	1978	200
1947	16,900	1979	100
1948	15,900	1980	100
1949	14,900	1981	100
1950	13,800	1982	100

Kostnaderna för höjningen av begravningshjälpen efter genom flottans pensionskassa pensionerade båtsmän skulle uppgå till följande belopp, nämligen

År	Kr.	År	Kr.
1919	4,800	1940	1,200
1920	4,600	1941	1,100
1921	4,400	1942	1,000
1922	4,200	1943	900
1923	4,100	1944	800
1924	3,900	1945	700
1925	3,700	1946	600
1926	3,500	1947	500
1927	3,300	1948	400
1928	3,100	1949	300
1929	2,800	1950	300
1930	2,700	1951	300
1931	2,500	1952	200
1932	2,400	1953	100
1933	2,200	1954	100
1934	2,000	1955	100
1935	1,900	1956	100
1936	1,800	1957	100
1937	1,600	1958	100
1938	1,500	1959	100
1939	1,300	1960	100

På grund av vad sålunda anförts, hemställde de sakkunniga,
dels att såsom begravningshjälp efter såväl underhållstagare i Vad-
 stena krigsmanshuskassa som genom flottans pensionskassa pensionerade
 båtsmän måtte utbetalas ett belopp av 100 kronor,
dels ock att den sålunda föreslagna begravningshjälpen måtte få
 utgå från och med den 1 januari 1919.

Arméförvaltningens civila departement har, under åberopande av vad de sakkunniga i ämnet anført, funnit sig böra tillstyrka bifall till det framställda förslaget.

Arméförvalt-
ningens civila
departements
yttrande.

Marinförvaltningen har förklarat sig icke hava något att mot de sakkunnigas förslag erinra.

Marinförvalt-
ningens
yttrande.

Direktionen över flottans pensionskassa har ansett den nuvarande begravningshjälpen otvivelaktigt vara för låg och därför funnit sig böra tillstyrka de sakkunnigas förslag. I enlighet med vad förut an-

Direktionens
över flottans
pensionskassa
yttrande.

förts, borde begravningshjälp med föreslaget belopp utgå jämväl efter den förut omförmälde marinsoldaten.

Stats-
kontorets
yttrande.

Statskontoret har anfört, att då begravningshjälpen så nyligen som år 1914 höjts från 4 kronor 50 öre till 30 kronor, ämbetsverket icke ansåge sig kunna tillstyrka, att denna hjälp nu åter höjdes och bestämdes till ett så jämförelsevis högt belopp som 100 kronor, vilket icke kunde anses stå i skäligt förhållande till underhålls- eller pensionsbeloppen.

Departement-
schefen.

Att den efter underhållstagare i Vadstena krigsmanshuskassa och pensionerade båtsmän för närvarande utgående begravningshjälpen är i och för sig otillräcklig, vill jag visserligen icke bestrida. Däremot kan jag icke dela de sakkunnigas uppfattning, att en höjning av densamma påkallas med hänsyn därtill, att begravningshjälpen efter arméns och marinens fast anställda manskap ävensom efter värnpliktiga utgår med väsentligt högre belopp. Ifrågavarande båda kategorier manskap kunna nämligen icke med varandra likställas. Man måste nämligen ihågkomma, att det indelta manskapets anställning i statens tjänst i huvudsak vilat på ett avtal mellan detta och vederbörande rust- och rotehållare och att det indelta manskapet av dessa senare uppburit den huvudsakliga ersättningen för sin tjänstgöring vid armén eller flottan. Av samma skäl, som de till ifrågavarande manskap utgående underhåll och pensioner endast äro att anse såsom ett bidrag till dess livsuppehälle, av samma skäl bör jämväl begravningshjälpen betraktas blott såsom ett bidrag för täckande av förekommande begravningskostnader. Vid sådant förhållande och med hänsyn till att begravningshjälpen så nyligen som år 1914 höjts till sitt nuvarande belopp, anser jag mig icke kunna tillstyrka, att en höjning av densamma nu åter företages.

V. Kostnaderna och sättet för deras bestridande.

De sakkunnigas
förslag.

Uti det föregående hava redan angivits de kostnader, som ett genomförande av de sakkunnigas särskilda förslag skulle medföra för statsverket. En av de sakkunniga gjord sammanställning giver vid handen, att dessa kostnader skulle uppgå till sammanlagt följande belopp, nämligen:

för armén

År.	Kr.	År.	Kr.
1919	381,800	1951	194,700
1920	413,700	1952	178,100
1921	443,800	1953	160,600
1922	473,900	1954	141,400
1923	504,500	1955	121,700
1924	533,100	1956	103,800
1925	560,200	1957	91,600
1926	581,600	1958	82,000
1927	598,700	1959	73,300
1928	610,200	1960	63,700
1929	616,400	1961	55,000
1930	617,500	1962	47,200
1931	613,400	1963	40,100
1932	603,900	1964	33,800
1933	589,600	1965	28,100
1934	572,300	1966	23,200
1935	550,400	1967	18,900
1936	524,700	1968	15,300
1937	498,700	1969	12,000
1938	472,900	1970	9,600
1939	447,200	1971	7,500
1940	421,300	1972	5,700
1941	395,300	1973	4,100
1942	369,900	1974	3,000
1943	344,900	1975	2,400
1944	320,200	1976	1,800
1945	297,600	1977	1,300
1946	276,700	1978	1,000
1947	259,300	1979	600
1948	243,100	1980	400
1949	226,600	1981	300
1950	210,600	1982	200

för flottan

År.	Kr.	År.	Kr.
1919	20,800	1940	13,400
1920	23,100	1941	11,800
1921	25,200	1942	10,300
1922	27,000	1943	8,900
1923	28,900	1944	7,500
1924	30,300	1945	6,300
1925	31,300	1946	5,200
1926	31,900	1947	4,300
1927	32,100	1948	3,500
1928	32,100	1949	2,800
1929	31,600	1950	2,300
1930	31,100	1951	1,800
1931	30,100	1952	1,300
1932	28,800	1953	900
1933	27,000	1954	800
1934	25,000	1955	700
1935	23,000	1956	600
1936	20,900	1957	500
1937	18,800	1958	400
1938	16,900	1959	300
1939	15,000	1960	200

Beträffande sättet för bestridande av kostnaderna för de föreslagna höjningarna åt f. d. indelt manskap vid armén hava de sakkunniga an- fört, att då Vadstena krigsmanshuskassas kapitaltillgångar jämlikt 1914 års senare riksdags beslut skulle genom årlig amortering användas till gäldande delvis av kostnaderna för de av sagda riksdag beslutade förbättringarna i underhållen från krigsmanshuskassan, och då jämväl kassans årliga inkomster vore fullt tagna i anspråk för gäldande av de för närvarande utgående underhållen, kunde något bidrag från kassan ej beräknas för bestridande av kostnaderna för genomförande av de sakkunnigas förslag. Icke heller invalidhusfonden kunde tagas i an- språk för ändamålet. Enligt kungl. brev den 18 december 1849 finge nämligen fondens kapital ej minskas, för att fonden skulle kunna till- mötesgå de krav på pensioner eller understöd, som kunde uppstå, där-

est vårt land skulle invecklas i krig. Fondens inkomster vore dessutom fullt disponerade för det årliga bidraget till Vadstena krigsmanshuskassa och för gratifikation samt svärds- och svärdsmedalj pensioner. Vid nu angivna förhållanden syntes ingen annan utväg förefinnas att anskaffa de för ifrågavarande förslags genomförande erforderliga medlen än att för ändamålet medel anvisades under riksstatens tionde huvudtitel. Då vid föregående utvidgningar av rätten till underhåll eller förhöjningar av underhållsbeloppen härför erforderliga anslagsmedel anvisats å det å riksstatens tionde huvudtitel uppförda ordinarie anslaget »förhöjningar i gratialen åt avskedat manskap», syntes detta lämpligen böra göras även i nu ifrågavarande fall. Detta anslag borde därför för ändamålet höjas för åren från och med år 1919 med de i ovan nämnda sammanställning angivna belopp.

Beträffande bestridandet av kostnaderna för den föreslagna höjningen av pensionerna genom flottans pensionskassa till avskedade båtsmän, kunde något bidrag härtill ej påräknas från flottans pensionskassa, då denna kassa, sedan statsverket, enligt 1876 års riksdags beslut, övertagit pensioneringen av flottans manskap, uteslutande vore en pensionskassa för officerare och underofficerare med deras vederlikar. Av skäl, som förut anförts, kunde ej heller bidrag för ändamålet påräknas från invalidhusfonden. Med hänsyn härtill syntes ej heller här någon annan utväg förefinnas att anskaffa de för den föreslagna höjningen av båtsmännens pensioner erforderliga medlen än att höja det å riksstatens tionde huvudtitel uppförda anslaget »till pensionering av flottans gemenskap» för de kommande åren med de i ovanintagna sammanställning angivna belopp.

I enlighet med vad sålunda anförts, hemställde de sakkunniga

dels att, till bestridande av kostnaderna för de föreslagna ökade underhållen, korprals- och vicekorpralstilläggen samt begravningshjälpen åt Vadstena krigsmanshuskassas underhållstagare å tilläggsstat för år 1919 måtte uppföras till »förhöjningar i gratialen åt avskedat manskap» 381,800 kronor och att det å ordinarie stat under tionde huvudtiteln uppförda anslaget till »förhöjningar i gratialen åt avskedat manskap» måtte höjas för år 1920 med 413,700 kronor;

dels att, till bestridande av kostnaderna för den föreslagna ökade pensionen och höjda begravningshjälpen till avskedade båtsmän, å tilläggsstat för år 1919 måtte uppföras »till pensionering av flottans gemenskap» 20,800 kronor, och att det å ordinarie stat under tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget »till pensionering av flottans gemenskap» måtte höjas för år 1920 med 23,100 kronor.

Arméförvaltningens civila departements yttrande.

Vad de sakkunniga sålunda hemställt har arméförvaltningens civila departement funnit sig böra tillstyrka.

Departementet har i detta sammanhang ansett sig böra hänvisa till ett av departementet den 27 februari 1919 framlagt förslag angående bildandet genom Västmanlands läns knektelegomedelskassa och Jämtlands roteringskassa av en fond, benämnd »indelningsverkets besparingsfond», varav räntorna skulle tagas i anspråk för understöd åt f. d. indelt manskap vid armén, så länge behovet därutav i någon mån fortfarande. För den händelse nämnda förslag skulle redan innevarande år komma till förverkligande, kunde de av de sakkunniga föreslagna anslagen och anslagsförhöjningarna för åren 1919 och 1920 minskas med de belopp, som motsvarade bidragen från nämnda fond.

Marinförvaltningens yttrande.

Marinförvaltningen har förklarat sig icke hava något att mot de sakkunnigas förslag erinra.

Statskontorets yttrande.

I likhet med de sakkunniga har statskontoret ansett, att medel till bestridande av de kostnader, som föranleddes av förslagets genomförande helt eller delvis, borde beredas genom anslag under riksstatens tionde huvudtitel. Men då dessa kostnader icke kunde exakt beräknas för vart år, syntes förslagsanslag böra för ändamålet anvisas. Vad beträffade ökade förmåner åt indelt manskap vid flottan, om dylika ifrågakomme, torde medel därtill lämpligen kunna, såsom de sakkunniga föreslagit, beredas genom höjning av förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap. Anslaget till förhöjning av gratialen åt avskedad manskap vid armén däremot vore ett bestämt anslag, som för ändamålet anvisats att utgå jämte ett förslagsvis beräknat belopp av Vadstena krigsmanhuskassas medel. Vid sådant förhållande ville det synas statskontoret, att för beredande av de förmåner åt f. d. indelt manskap vid armén, som i anledning av förevarande förslag kunde komma att beviljas, borde anvisas ett särskilt förslagsanslag under tionde huvudtiteln.

Departementschefen.

Mot de av de sakkunniga uppgjorda kostnadsberäkningarna har jag i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna icke något att erinra. Då, såsom förut nämnts, någon höjning av den för närvarande utgående begravningshjälpen icke skulle äga rum, komma emellertid de av de sakkunniga för de särskilda åren beräknade sammanlagda kostnaderna att minskas med de å sid. 26 och 27 angivna belopp.

Då av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att några medel för bestridande av de föreslagna höjningarna av underhållen och pensionerna icke kunna påräknas från vare sig Vadstena krigsmanshuskassa, invalidhusfonden eller flottans pensionskassa, torde i enlighet med de sakkunnigas förslag erforderliga medel böra äskas under riksstatsens tionde huvudtitel.

Med avseende å det av arméförvaltningens civila departement framställda förslaget om bildandet genom Västmanlands läns knektelegomedelskassa och Jämtlands roteringskassa av en fond, varav räntorna skulle tagas i anspråk för understöd åt f. d. indelt manskap vid armén, är detta för närvarande utställt till yttrande av statskontoret. Då ärendet alltså ännu icke föreligger i det skick, att det kan underställas Kungl. Maj:ts prövning, kan jag givetvis icke nu närmare yttra mig angående detsamma. Därest det framställda förslaget skulle vinna bifall, torde emellertid en avsevärd nedsättning av de för armén nu beräknade anslagsbeloppen kunna ske. Räntorna å den tillämnade fonden beräknas nämligen uppgå till minst 100,000 kronor.

Såsom av den ovan intagna sammanställningen framgår, skulle enligt de sakkunnigas förslag för arméns vidkommande erfordras 381,800 kronor under innevarande år och 413,700 kronor under år 1920. Ut i dessa belopp ingå 37,600 kronor respektive 37,300 kronor för höjning av begravningshjälpen. Frånräknas dessa belopp, skulle alltså erfordras 344,200 kronor för år 1919 och 376,400 kronor för år 1920. Då av de sakkunnigas betänkande framgår, att de beräknade beloppen äro att anse såsom maximibelopp, torde desamma lämpligen kunna avrundas till 340,000 kronor respektive 365,000 kronor. Det förra beloppet torde böra såsom förslagsanslag äskas å tilläggsstat för innevarande år. Det senare beloppet torde av skäl, som statskontoret anfört, böra å riksstaten för år 1920 uppföras såsom ett särskilt ordinarie anslag under benämning »Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedad manskap, förslagsanslag».

För flottans vidkommande skulle enligt de sakkunnigas beräkning, efter avdrag av de för begravningshjälpens höjande upptagna beloppen, erfordras 16,000 kronor under innevarande år och 18,500 kronor under år 1920. Det förra beloppet torde böra såsom förslagsanslag äskas å tilläggsstat för innevarande år. Det senare beloppet, avrundat till 18,000 kronor, torde däremot böra inräknas uti det å riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap. Detta anslag, för närvarande 270,000 kronor, torde alltså böra höjas till 288,000 kronor.

Jag tillåter mig erinra, att erforderliga medel för ifrågavarande ändamål beräknats under punkterna 9 och 11 av tionde huvudtiteln i det för riksdagen framlagda förslaget till tilläggsstat till riksstaten för år 1919 samt under punkterna 17 och 20 av tionde huvudtiteln i det för riksdagen framlagda förslaget till riksstat för år 1920.

VI. Departementschefens hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

dels medgiva,

att indelt manskap, med minst 20 men under 25 tjänstår, som avskedats *före* den 1 januari 1910 och som styrker sig vara i behövande omständigheter, må från och med den 1 januari 1919 komma i åtnjutande av gratial från Vadstena krigsmanshuskassa enligt samma grunder, som gälla beträffande sådant manskap, som avskedats efter nämnda tidpunkt;

att gratial från Vadstena krigsmanshuskassa och pensioner genom flottans pensionskassa till avskedade båtsmän (marinsoldat) må från och med den 1 januari 1919 utgå med 200 kronor för varje underhålls- eller pensionstagare vid fyllda 67 år; samt

att från Vadstena krigsmanshuskassa enligt gällande bestämmelser utgående korprals- och vicekorpralstillägg må från och med den 1 januari 1919 höjas till 60 kronor respektive 30 kronor för år räknat;

dels att till förhöjning i gratialen åt avskedat manskap vid armén under tionde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 340,000 kronor;

dels att till förhöjning i pensionerna åt avskedade båtsmän under tionde huvudtiteln å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 16,000 kronor;

dels att under tionde huvudtiteln av riksstaten för år 1920 uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, förslagsanslag*», och under detta anslag anvisa ett belopp av 365,000 kronor;

dels ock att höja det under riksstatens tionde huvudtitel upptagna ordinarie förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap,

nu	kronor 270,000:—
med	» 18,000:—
till	<hr/> kronor 288,000:—

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen täcktes Hans Maj:ts Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Fritz Dahlborn.
